

Mulgimaa väräti om valla Abjan, Tõrvan ja Viiratsin

Mõte kolme Mulgimaa valla ringtiide keskele esivärki kunstiteosse ek väräti panna, tekkusi 2023. aastel. Raha nende jaos tuli Euruupa Liidu Leaderi toetusevondist. Nüüd om väräti valmis ek valla.

Esmald kõrrald rojekti iistvedäje Mulgimaa arenduskoda võisteluse, millege otsiti kujusit kigi kolme valla ringtiide jaos. Tüüsit tuli kokku 35: neist 10 Mulgi, 13 Villändi ja 12 Tõrva valla jaos. Mulgimaa päalinna Sarja ringtii pääle valiti tüü “Mulgimaa äitsme”, Tõrva linnasüäme-se “Emäpuu” ja Villändi valda Viiratsi ringtii pääle kaabu kujuge “Pöim”. Kik kolm kuju ehit valmis osaühing Mefab ja kik na om pimes aas omal valguse kah külgi saanu või saaman.

Rojekti mõte olli luvva ja püsti panna kujude, mes annas märku, et inime om Mulgimaale jõudan või jõudman. Ärä tuntav ja oma näoge kant toetep kohalikke ettevõttit, mulgi kultuurige seot ühendusi ja om silmäärõmus kohaligele.

Villändi vallan Viiratsi ringtii keskaigan tetti pääle jaani valla Mulgi kaabu muudu kuju “Pöim” – jusk kergites Mulgimaa esi tulejele kaabut. Kuju auturi om Talmari Sebastian ja Esko Allar. “Kaabul olli mede jaos esivärki tähendus. Ku kaia Viiratsi ringi kuju satelliidipildi päält, om sii joba esiendest kaabu muudu. Me andsime sellele selge vormi – siandse, mida saap

Lipukandje Rähni Petrik, kuju auturi Esko Allar ja Talmari Sebastian, Villändi vallavanemb Karu Alar ja lipukandje Kobin Tauno vallategemisepäeval kuju “Pöim” ihen. Pilt: Ilves Kristi

kolmest külläst vaadete ja mis käip kokku kuju ümmer istutet taimege,” kõnel Talmari.

Esko üteli man, et na saadive võisteluse pääle kaits tüüd: üits tillemb ja mõttelisemb, töine kaabu muudu. Vällä valiti just kaabu, mes olli auturidele endele kah rohkemb süäme perä. Vallategemisel kõnel Villändi vallavanemb Karu Alar, kudas kuju Viiratsise jõud ja nimet ringtiid kige parembes kotusses, kus rahvale kunsti näidate.

Mulgi valda Apja om püsti pantu “Mulgimaa äitsme”, mille

auturi om Roos Ella Mari, Vaino Triin ja Lauri Miia. Tegemist om vana mulgi mustre perrä tetu kujude koguge, mis om jusk kõrge lilliaas Sarja ringtii keskaigan. Vanadele märkele – sõõrile, rõngasristile, kodarrattale, roosile ja elupuuossele – om lusti peräst esivärki ännä manu tett. Just neidsamu märke ja mustrit om ka Mulgi rahvarõovaste pääle ehtes tikit.

Kik nii äitsme om tett rohikasallist metallist, mes om paenutet sis eri kujudes, egä tüki läbimõõt om 50-100 mm. Metall sissi jäet soonde sissi tuleve viil valguseriba, et “Mulgimaa äitsmit” oles tore pimel aal kah kaia. Sii kujude kogu es nõvva kuigipallu materjaali, ta piap äste vastu ilmale ja temä iist ei ole vaja kuigipallu uult kanda. Ümmer “Mulgimaa äitsmide” piias kasume 20-30 cm kõrgune ein ja lillimuru, et putukidel oles säääl ää piate ja puhate. Kõrgemb ein kõüädäp luuduse ja inimese luudu iluste ütte.

Tõrva linnasüämen ringtii pääl seisäp Ilves Jaanise luudu “Emäpuu”. Autur om üteln, et sii puu tähistep kodukotust, ko-

“Mulgimaa äitsme” Abja-Paluoja Sarja ringtii keskel. Pilt: Priks Üllar

dukollet, peret ja juuri – kikke, mis oiap inimese kehä ja enge terve. “Siin sünnütes, elätes oma elu, tetäs tüüd, peetes pidu, puhates ... ja minnen jäetes alandliguld üväste,” sellät Ilves. Mulgi om ku selle “Emäpuu” tõhva, kes valmis saien maha sadave ja müüdä ilma laiali veerive, na kasvateve üles uusi põlvkonde, a kannave kik aig süämen lugu kodumaast.

Ehitemise manu võtt osaühing Mefab appi Tõrvan joba täädä-tuntu Läti kunstnigu Rudzite Kirillova Agnese – sama kunstnigu, kes om ennemb Tõrva liivakujusit tennu. “Emäpuu” jaos tuli kokku keevite 10 500 miiterd eri paksusege ravnast

vardit, mes painutedi puu tüves ja osses. Keevitemises kulus 110 kilu elektruude, kuju ala läits 480 tonni liiva, mulda ja killustikku ja seids tonni petuuni. Üten alussege om kuju 8,5 miiterd kõrge, puu esi om 6,3 miiterd.

“Ku Mulgimaal ringi sõita, ei saa egä kõrd arugi, et olet Mulgimaal. Just sellest sai ürgüse mõte tuvva Mulgimaa kolme valla ringtiide keskele selge ja tähendusege märgi. “Emäpuu” om nüüd Tõrva ku Mulgimaa suvituselinna märk – suur tänu kigile, kes avitive selle ellu viia,” üteli Mulgimaa arenduskoda juhatuseliige ja Tõrva vallavolikogu esimeis Ruusmanni Maido.

Ilves Kristi

Tõrva linnasüäme tett “Emäpuu” om ligi ütessa miiterd kõrge.

Pilt: Aer Ingeri

Vallamajadese viiti võlakirju ja liputäädust

Jaanikuu keskpäigan käisive Mulgi kultuuri instituudi tüüteje ja Mulgi vanemb Visteri Kalle üte päeväge läbi kik kolm Mulgimaa vallamaja, et kõnelde üleskutsest “Mulgi lipp lehvip” ja arute muid kuuntüüvõimalusi.

Nii Villändi, Mulgi ku Tõrva vallamajan tervitedi võõrustejit kigepäält regilauluge, mille iist-lauljes olli Laande Alli. Peräst olli vallaammatnike jaos tillike täadmistepruuv, kus na pidive Ilves Kristi mulgi keele küsimuste pääle vastame. Egäle vallavanembele and Mulgi vanemb üle raami sissi pant kultuurivõlakirja, mille pääl olli kirjan kik suurembe asja, mes instituut om aastide joosul valdu käest saadu rahage ära tennu. Pääle selle olli-ve kingituses üten Mulgi pupede ja ildaagu valmis saanu Villändi vallamaja viiti suula-leibä kah.

Edesi kõnel instituudi juht Leskova Piret Mulgimaa lipu kampaaniast, mes käip 21. juu-

nist kuni Mulgimaa lipu päeväni, 12. oktoobreni. Selle ettevõtmise mõte om Mulgimaa lipp ku mede omakultuuri märk rohkemb au sissi ja nättävele tuvva nii kodude man ku avalgun ruumin. Sõnum om selge: “Ku piat lugu Mulgimaast, sis näitä sedä lipuge!”

Osa saap võtta egäüits, ku panep lipu oma koduaida, kooli, vallamaja, seltsimaja, ettevõtte seinä või akne pääle. Tore, ku inimese neid lipupilte sis ja-gas ja panes manu teemaviite #MulgiLippLehvib.

Instituut palles vallavalitsusteld abi selle tääduse jagamise man ja loodap et kik Mulgimaa inimese võtave lipulehvitemisest iluste osa. Valla lubasive kõrralde ka suurembit liputelmisi, et rahvas saas lippe kohapääl osta.

Ku Villändi vallan Mulgi Majaka otsan lehvip lipp õige kõrgen ja uhkeste, sis nüid lubati tõisten Mulgimaa valdun kah mõtelde, kas oles mõni esivärki kotus, kus Mulgimaa lipp võis viil lehvi.

Mulgi kultuuri instituudi keeleõpeteje Ilves Kristi ja Laande Alli, Mulgi vanemb Visteri Kalle, instituudi juhateje Leskova Piret, Tõrva vallavanemb Eliase Helen, abivallavanemb Drubins Lauri ja Tõrva kultuurimaja juhateje Ilissoni Pille (tagarian) Tõrva vallamaja ihen. Pilt: Aer Ingeri

Kampaaniat kõrraldep Mulgi Kultuuri Instituut üten Lipuvabrikuge. Mulgimaa lippe ja mede lipu värvege asju saap soe-te Lipuvabriku veebilehe pääl www.lipuvabrik.ee. Suurembe

ulga kõrral tetäs innaalandust kah ja egä ostu pääl 5% andas Mulgi kultuuri toetuses.

Pääle selle om laanin kõrralde lustilisi võistumänge ja korja-te lipulugusit.

Paneme oma lipu egän Mulgimaa nukan lehvmä ja oiame oma kultuuri, sest kennigi tõine sedä mede iist ei tii!

Ilves Kristi

Annatare ja tellingiden Alliste kirik.

Pilt: Asu Külliki

Kohvikutulu läits kirikutorni ääs

Jaanilauba olli Alliste kiriku kõrvan Annataren valla äätegevuslik kohvipuut, millege korjati raha Alliste kiriku remondi jaos.

Alliste rahvamaja juhateje Tatra Deily olli Annatare imeilusas ehtin, kohvikupidäje kõrraldive leti ja lavva. Pääle suupoolitse sai osta mulgikiilset muinasjuturaamatut “Ämäriguua luu. Alliste” ja Tuuga Ado uut Abja aaluust kõnelevet pallude päeväpiltege raamatut “A(b)ja lugu vanadel päeväpilti-

del”. Viil sai õnneloosin kätt ruuvi ja taimevahetusen midägi istutemises võtta või anda.

Alliste koguduse juhatus liige ja üits kohviku iistvedäjist Asu Külliki üteli, et 1959. aastel maha palanu kirik sai Raave Kalevi iistvõtmisege uvveste üles ehitet 1991. aastes. A sel aal tarvitet materjaali annave joba aa-ambale järgi ja ädäste om vaja remonti. Õnnes and muinsuskaitseamat 99 600 eurut ja Mulgi vald panni 9000 manu, a vaja oles viil rohkemb. Oma kandi inimese

om kah kogudusele appi tullu ja raha kogumise jaos mitmit sündmusi kõrralden.

Koguduse õpeteje Kähriku Allan kõnel, et tüü pääsihk om kiriku torni ja õhtupuulse külle kõrdategemine. Ku tüü suve akatusen pääle akassive, tulli vällä, et om vaja suurembet remonti ku esmald arvati.

Ku kennigi saap avite, sis EELK Halliste Püha Anna koguduse arve nummer om EE881010302007156001.

YM

Mulgi kapsta saive postmargi pääle

Omniva and jaanikuu akatusen vällä uvve postmargi, mille pääl om Mulgi kapsta. Mark tulli vällä sarjan “Head Eesti asjad” ja selle luuje om Saare Jaan.

“Minevaaste tulli saman sarjan rüälevä mark, mes rahvale kangeste miildis. Sii aast valiti sis margi pääle saamise väärilises ääs Eesti asjas üits mede rahvussüüke – Mulgi kapsta.

Rahvussöögi teema om mujal mailman kah margikogujide ulgan väge innan,” kõnel Omniva margivärgi pääl Nagla Hannes.

Ku 19. aastesaa lõpun sai akate talusit vällä ostma, akas pääle suur rändamine, mille käigun liiksive mulgi Tartumaale ja mujale kaugembele. Sedäsi viisive akkaje ja vägeve mulgi oma söögi kah üle terve Eesti laiali. Nõndaviisi jõudsivegi mulke

söögi viimäte egä eestlase söögilavva pääle.

Mulgi kapsta ek suurmide ja vägeve sialihage autet apukapsta om kantu ka Eesti vaimuperänduse nimekirja ja neid peetes nüidisel aal Eesti rahvussöögis.

Mulgi kapsta postmark mas-sap 1.30 eurut ja sedä tetti 30 000 tükki. Marki saap osta Omniva e-poodist ja postipunktest.

YM

Mulgi kapstidege postmargi.

Pilt: Omniva

Süämege tettu süük mekip äste

Mulgi elämuskeskuse us-seaia pääl pakup joba kolmandet suve ääd ja parembet osaühingu Roosirig kohvik Süämege Tettu Süük. Sedä äri viap mõne aaste iist päälinnast Mulgimaale tullu Roosimaa Ele.

Ku Elel 2018. aastel linnakäräst küll sai, tullu ta Talnast üten perege ärä Mulgimaale Taageperrä. Talna Tehnikaülikooli bio- ja toiduainete eriala lõpetenu naine olli enne 15 aastet kaubaarendede ja ääduse kontroll kolmen suurem söögitiistu-sen. Mulgimaal jäi ta esmald latsege kodu, a sis olli vaja akate mõtleme, mes oma eluge edesi tetä.

“2021. aastel and tuttav mõtte akate koduköö-gist kausisüüke tegeme. Sedäsi sii pääle akas. 2023. aastel kevädes olli ma jõudan mõtteni, et tahas oma äri suurembes tetä, ja soeti söögiaagisse, et sellege ringi sõita ja oma süüke pakku. Tolleaigse Mulgi elämuskeskuse juht Juhil Ülle kuuldsedä ja kuts mu oma aagissege elämuskeskuse oovi pääle. Muduki olli ma kohe peri. Esmald pia kaits kuud kaupligi ma pallalt aagisse päält, a sis akassi ruppele kah süüki pakma,” kõnel Roosimaa Ele.

Oma sõnade perrä es tää Kesk-Eestist peri akkaje naine enne Mulgimaale tulekut mul-

Roosimaa Ele esi tettu Mulgi korpege oma söögiaagisse man. Pilt: Viitkari Siiri

gi söögist suurt midägi. Selle kate aastegel Mulgi elämuskeskuse om ta õpnu tegeme kikki Mulgi süüke, a kige rohkemb – ümāriguld 2000 kilu – om tettu iki Mulgi putru. Sii om ka Ele ende lemmik ja ainumas puder, mida temä viieaastene poig süüp. ”Kige rassemb olli vällä mõteldä ja uuri Mulgi korbi retsepti, sest esi ma mannapudrust lugu ei pia, a ariligid tahas ju iki tõistele kah sedä tetä, mes endele mokka müüdä om. Nõndaviisi saigi mannapuder siandses timmit, et mekip miule ja mekip miu latsele. Nüid om joba neid inimesi kah, kes tuleve ekstra elämuskeskuse Mulgi korpi ostma. Samamuudu om miu

tettu Mulgi puder kah tubliste kitta saanu. Ää mekk tulep pudrule sellest, et mia ei koonerde ei liha egä sibulege, mis pääle särvetemist pudru sissi lääve.”

Mulgi süüke kõrvan pakup Roosimaa Ele iki oma kausisüüke kah ja nii om prilla kangeste moodun ja innan. “Awailt peri kausisüük ek poke saap kähku valmis, om tervisele ää ja täidäp äste kottu. Üten kausin om ligi 15 eri toiduainet ja sii passip äste ka neile, kes kaaluge ädān om, piimä või terāvilā ei kannate – siandsit inimesi om nüidse aal joba peris pallu. 2023. aastel, ku Mulgimaa olli Eesti söögikant, sis ma sai tutvse selle rojekti iistvedājide Rae Mae ja Liivsoni Leanage ja käisi üten nedege mitmel sündmusel süüki pakman. Kuna enne

olli mu tüüs ollu just uute asju väl-lāmõtlemine, sis tekkusi mõte tetä üits mulgi muudu kausisüük kah. Mulgi pokekaussi valisi ma rohkemb just kodumaist raami: riisi asemel kesvärup, sojaua asemel rohilene ernes, merevetika salati asemel kõrnitesalat ja lihaosa om siisama, mis lääp Mulgi pudru sissi ek särvetet külleliha, tubliste sibult ja suid-supōske.”

Kevädest sügūseni om Ele siiani kausisüüke tennu ja neid sis müüdä Mulgimaad sõiten inimestel kätte viinu. Suvitsel aal kulup päämine aur elämuskeskuse kohvipoodin, kust saap pääle enne nimetet süüke viil näituses koduleibā, kesvāka-

raskit, kribupannkuuke, kama-juuki, jäätust, kohvi- ja mahla-juuke, tiivett, limunaati, piimä, talveaal saap ka Mulgi kapstit ja mõnikörd võtap Ele ette Mulgi Ime koogi tegemise. “Kevāde ma tei üte Mulgi Ime koolilō-pupidu jaos. Peräst kiteti taevani. A no ta piap ju ää oleme, ku kik ää asja sinna sissi lääve, esiki konjaaben ja Vana Tallinn,” olli Ele rõõmus, et temä tettu süük inimestel miildip.

Ettetelmise pääle pakup ta ruppele kah süvvā. Pidū ja peie-laudu saap telli nii elämuskeskuse ku mujal – Ele tuup ja viip esi nii söögi ku söögiriista.

Kuna ette-vōte tegutsep Mulgimaal, pakup Mulgi süüki ja sii peris mul-kele miildip kah, sis küsse Roosimaa Ele osaühingule Mulgi märki. Sii talle muduki anti kah. Ele arust avitep sii märk tal tõiste söögipakjide ulgast vällä paista.

Muduki mõtlep akkaje naine oma äri kasvatemise ja uute asju pruuvmise pääle kah. “Kasude tahas iki, suuremb unistus om Mulgi muudu üumaja pakmine üten söögige Taageperān. Viil tahas sõira tegemist ärä õppi.”

Roosimaa Ele tegemistest saap rohkemb tādust Face-booki-lehe päält “Süämege tettu süük”.

Roosimaa Elege kõnel
Ilves Kristi

Nimi ei riku miist

Ei ole vist inimeset, kedā jātās külmās temāle antu üidnime.

Miu kooliaal ollive üidnime väege moodun. “õn-nelik” võis olla poiss või tüdruk, kelle nimme sai tõlki vene kiilde.

Mulle tule miilde väike poiss, kelle perekonnanimi olli Rebāne. Ütel āäl päevāl kutsuti tedā Liisas!

Poiss juusse kandseleide, endel käsi pūsti, ja kaevas ikken: “Miu nimi ei ole ju Liisa!”

Ka mia olli väege “kuulus”. Miu nimes saije joba edimisen klassin Pelka. Esiki vene keele õpeteje küsisi vahel: “Nu kak tela, Pelotska?”

Minnu ärrit säände nimi. Ma kaevassi emāle kah, ja küsisi: “Misperäst te pandsedi mulle säändse irmsa looma nime?!”

Emā õpet: “Ütle neile, et Pelka om teil kate kindsu vahel!” Nüid olli mul āā miil. Tōsel päevāl ma ütligi, mis mulle olli õpetedu. Kaaslase tullive nüid mulle kohe kātege kallale – ārä iki putu ingliskit!

Vāege paha nimme kandse Luise, kedā kutsuti Pu-gejes. Miu arvaten olli Luise väege tore tüdruk.

Kolmande klassi poiss Kalle kannat suurde poeste peräst. Tedā akati kutsma Kalle-Kustas! Tollel aal olli olemen laul, midā pallu laoleti. Ka joodikidele miildisi sii väege. Poesi irvitive väikse Kalle üle ja laulseve tävest kõrist: “Kalle-Kusta ostse valge obese, ostse obese...”

Esiki tütarlatse õegassive vahel: “Kalle-Kusta!” Õpeteje-dele tegi asi nalla, aga na nuumseve Kalle kiusajit.

Tōsel veerandil tullu me klassi uus tüdruk Evi. Temāl olli illus perekonnanimi – Kaste. Evi olli üttemuudu Oskar Lutsu “Kevāde” Teelege: olli uhke, tark ja illus. Arvassimi, et temä jääs küll üidnimest putmade. Aga ei ole siin ilman keski kaitstu...

Ütel vahetunnil nägimi Evit meeleeitliguld ikman – tüdruk olli ristitu... Soustis!

Me ollimi ehmunu ja esiki pettunu – me klassist ei oles küll keski säändset nimme mõistnu vällä nupute-de. Sii tullu koskild mõjald...

Me koolin ollive viil Tuupja, Provessur, Kilu, Paks. Ütsvahe lāts muudu latsi esā- või emānime järgi kutsu. Nii ollive Jaan Karla poig, Vellu Anna poig, Tiina Aadu tütar.

Ega õpetejege laste ja nende vanembide ammaste vaheld es pääse. Mōtsa, Piiter, Leida, Ilda, Ivan, Valas-kala, Luut, Kreetstu – nii kutsuti õpetejeit sällä taka.

Vahel panti õpetejeide nime ette sõna “vana”. Meil ollive olemen Vana-Juhan, Vana-Kikas, Vana-Jaan. Õpeteje muduki tiidseve sedā.

Mōnijagu lastevanembit ütlive: koolipreili, õpete-jeprovva, õpetejepreili, õpetejeārrā, nuurārrāst õpete-je, vanaārrāst õpeteje.

Es ole olukōrd paremb ka mõjalpuul. Üts tüdruk, kes õpse linnakoolin, kõnel, et edimise septembre ak-

tusel olli üts õpeteje (naesterahvas) ennest niimuudu tutvustenu: “Miu perekonnanimi om Ahi, aga pallu kutsuve minnu ka Petskas.”

Joba enne sõda ollive üidnime olemen. Miu emā, kes õpse endisen Soe kõrdsiuunen, kõnel, et õpetejet Jaan Martinet kutsuti temā tume vällänägemise peräst Mustas Martines.

Ma ole siski kokku putnu inimstege, kellele es jää ütski üidnimi külgi. Kas ollive nii inimse niivōrd lugu-peetu või... igāve.

Ega üidnimesit üttepuhku kah es tarvitede. Vahel lāts müüdā pallu aiga, kui kik olli kõrran, sis aga tullu uus plahvatus...

Üidnime tõijeve palludele pahanduse ja alva mee-leolu. Nimede vällämōtleje üttepuhku alva es olevegi. Taheti palland oma tarkust proovile panna.

Üidnime om olluve ja jääse edesi. Nendege ei ole mõtet vōedelde. Sii om nigu vōitlemine tuuleveskede-ge...

Kui me olemi vahel kokku saanumi kunagiste Tuupjade, Kilude, Paksude ja Kalle-Kustadege, olemi rõõmsald miilde tuletenu oma armsit koolikaaslasi ja õpetejeit...

Mia arva, et ilma üidnimedede oles me elu ollu pal-lu igāvemb.

Orav Elmari Pent Nurmekunna nimelise mulgikiilse luule- ja jutuvōistelu lugu

MULGIMAA UHKUS 2025

Mulgi Kultuuri Instituut oodap Mulgimaa Uhkuse auinna kandidaate.

Auinna mõte om kitta inimesi ja asutusi, kes oma kavvaigse tüüge om Mulgimaa peränduse oidja, piave auasjas mulgis olemist ja om tennu tüüd Mulgimaa ääs.

Mulgimaa Uhkusege austedes kavvaigset tüüd mulgi murdekeele ja mulgi meele ääs, uut ääd akatust oma keele ja meele edesiviimise man või mõnda muud tähtist tegu mulke toetemises ja Mulgimaa elu edesiviimises.

Auinna välläandmise man arvestedes:

- kudas mulke endetäädmist ja mulgi uhkust vällä näidätes;
- kudas mulgina vällänpuul kodu silma jäiäs;
- kudas mulgi endetäädmist ja endest lugupidämist noordel edesi andas;
- kudas mulgi tegemisi toetedes ja tagast tõugates.

Mulgimaa Uhkuse kandidaate võive üles säädä ja aunime pääle kandidiiri nii inimese ku asutuse. Auind andas kätte oktoobrekuul Mulgi nädälil.

Ettepaneku saata vaban vormin kirjage **15. septembres 2025** Mulgi Kultuuri Instituuti, aadress Kulla Leerimaja, Kulla küla, Mulgi vald, Viljandi maakond, 69509 või e-postige mki@mulgimaa.ee. Manu panna põhjendus ja kontaktandme.

Uvvembet lugemist

Valmis om saanu Tuuga Ado uus raamat “A(b)ja lugu vanadel päevapiltidel”. Raamatun om pilte Tuuga Ado näituselt “A(b)ja lugu vanade päevapilte pääl” (2021) ja 2024. aastel Abja mõisa teemaliselt näituselt. Pääle nende näitusepilte om raamatun ulka vanu pilte ja lugusit katessa aastet tegutsenu Facebooki-lehe päält “Alistekund”. Vana aalehelu pilte man om toredan vanaaigsen keelen.

Autur esi kirjutep raamatu kohta sedäsi: “Kas tunnete sedä lämmit tunnet süämen, ku kuulede sõna “Abja”? Kas mäletede neid vanu lugusit, mida nänn teile kõnel? Nüüd om sii kik ütte raamatuse kokku köüdet. “A(b)ja lugu vanadel päevapiltidel” viip su uvireisile läbi Mulgimaa päälinna, kus pia 200 vana ülesvõtet äräteve ellu pildi, mis om täis mälestusi. Sii om kumardus mede juurdele, tänu mede esivanembidele.”

Raamatut saap osta Abja raamatupoodist ja auturi käest.

Uuri veebisõnaraamatut!

Selle aastel akatusen sai valmis suur mulgi veebisõnaraamat. Nüüd om sõnaraamatutegijide suuv, et äste pallu inimesi uut veebisõnaraamatut tarvites ja uuris, sest sedäsi tuleve vällä via ja puuduse. Nii saap sis veebisõnaraamatun ärä parande ja ku mõne aastel peräst akates raamatut rükmä, sis ei ole sääl enämb vigu sihen. Ettepanekide jaos om veebilehe pääl peris omaette nupp.

Et utsite aalehelugejit kah sõnaraamatut uurma, teeme oma lugejidele sõnaotsimisemängu. Õigete vastanu inimeste vahel loosime vällä mulgikiilset kirjavara.

Jaanimari küsimus oli: Mes või kes om jaanimari?

Jaanimari om punane sõstar.

Einäkuu küsimus om: Mes tähendep *erne ja ua tahave ärä terite?*

Vastusse saata kuu lõpus aadressi pääle kristi2205@gmail.com.

Nalla kah

Vangivaht astup kambrese ja näep, et relli om katik murt.

“Kes sedä tei?” nõvvap ta vangi käest.

“Ei ole aimugi! Väte taht kennigi siia sissi murda,” arvap vang.

Kõne pensjuniammatise: “Politsei võtt miu samakaaparaadi ärä. Ei tää, kas mia võis nüüd toitjakaotuspensjuni saia?”

“Kas sa sedä lugu tää, kudas rebäne üle piiri läits?”

“Ei tää.”

“Sa ei saagi tääda, ta nõnda illuksi läits.”

Kusti om turu pääl ja pallep kaupmiist: “Ole ää, kaalu miule üits kilu piimä!”

“Kas ma lõika tükkes või seibes?” uurip kaupmiis rahuliguld.

“Miul om ütistapuha, mia ole jalgrattage,” kostap Kusti.

Inimesesüüje pere istup lõunelavvan.

“Mia ei taha suppi süvvä!” ütlep laits.

“No jätä sis liim söömäte, a süü vähembelt paks ärä!” pakup emä.

“Mia ei taha paksu! Kas võip, ma süü pallalt kõhna?” kauplep laits.

Juku jalutep esäge loomaaian ja uurip: “Esä, kas elegant, siku- tep kah oma latsi kõrvust?”

“Ei!”

“Oi, kui kahju, nõnda ilusa suure kõrva ripneve ilmaaigu,” arvap Juku.

Latseli

Kiisa ja räabisse

Räabistel saanu Võrtsjärven elämisest imu täis, na pidänu aru kokku ja lännu Emäjäge müüdä Peipsi järve poole, et omale uut elupaika otsi.

Tartu kohal tullu neile üits kari kiissu vastu ja nii küsinu kohe räabiste käest: “Kunkottale räabisse rändäve?”

Räabisse vastanu: “Räabisse rändäve iki Peipsi poole. A kus sis kiisa kõnnive?”

“Kiisa kõnnive jälle Võrtsjärve, sest Peipsist ei ole änäp iva-marjagi suhu pista!”

Kik kiisa lännuigi Võrtsjärve, a räabisse jäanu Tartu kohale

mõnes päeväs aru pidäme.

Nii räabisse, kes kiisse juttu es usu, lännu iki Peipsi poole edesi, a suuremb jagu neist rännänu Võrtsjärve tagasi.

Tagasi jõuden nännu na, et kiisa kik koha oma ala ollive võtten, nemä tükkin sis kah viil sinna vahele.

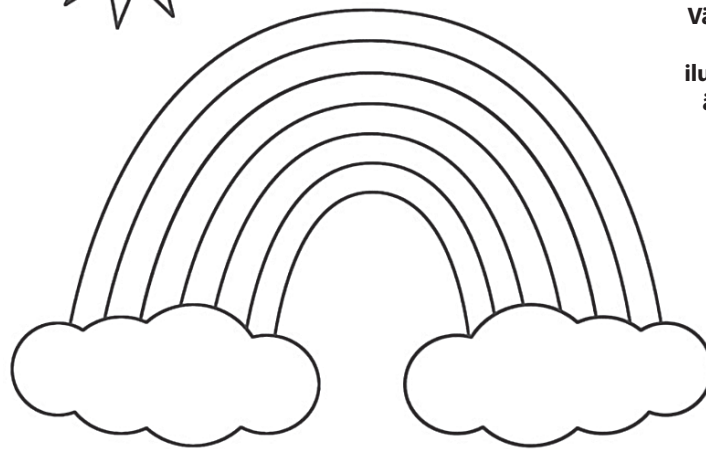
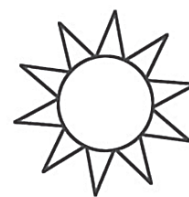
A et neid nüüd sinna maru pallu saanu, selleperäst lännu kigil elu kaunis alvas ja nälga tullu üttelugu kannate.

Säält sii tullu, et kiisa ja räabisse õige kehvas ja luises jäanu.

Kige rohkemp kiissu ja räabissit löüdäs pirlegi viil iki Võrtsjärvest.

Muinasjutu om kõnelnu

Peeter Sõggel, kirja pannu Jaak Sõggel 1896. aastel Kaarli vallon.

Värvi
pilt
iluste
ärä!

Ruute sissi om ärä paetet 10 mulgikiilset einä nimege taime:

JAANIein (mõru vahulill), **NÄIU**ein (orashein), **JUUSKJE**ein (harilik mailane), **KIBER**ein (kortsleht), **KIDS**ein (suur kukehari), **KOORE**ein (salu-tähthein), **KONNA**ein (konnaosi), **KOOMA**ein (harilik punand), **KÄRNÄ**ein (kärnoblikas), **MAARI**ein (maariahein).

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

T	A	G	B	I	M	Ö	N	J	O
B	Ö	A	D	S	V	A	H	Ä	M
M	I	Ä	N	D	N	Ö	A	N	K
S	U	M	B	I	G	L	M	R	Ä
J	U	U	S	K	J	E	D	Ä	I
Ü	B	U	M	O	O	M	V	K	O
H	Ö	G	U	N	R	O	I	H	A
V	M	N	Ä	N	A	B	R	Ö	L
O	T	I	E	A	E	Ä	S	E	D
Ä	U	J	G	R	K	Ö	Ö	M	A

Sääjä sõna õigete rivvi, sis saat üte vanasõna reismisest!

PÄÄLE ILMA VAATEP MINNA SAA EALEN KES TIILE EI.

Mulgi Kultuuri Instituudi vällanne Üitsainus Mulgimaa

Aalehe välläandmist toeteve Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetatus:

e-post: kristi@mulgimaa.ee

toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.